

Asia: VN/15285/2021

HE laiksi osatyökykyisten työllistymistä tukevan erityistehtävayhtiön perustamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

2 §. X Oy:n tehtävät ja toimiala

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että yhtiön tulisi toimia tuloksellisesti, mutta sen ensisijaisena tavoitteena ei olisi tuottaa liikevoittoa. Toimintaa tulisi ehdotuksessa harjoittaa niin, ettei se vääristä kilpailua. Momentissa säädettäisiin myös, että yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelun tulee olla markkinaehtoista. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Perustelujen mukaan (s. 39) yhtiö toiminta ei saisi vääristä kilpailua vähäistä enemmän. Pykälässä sanotaan taas, ettei saa väärää kilpailua. Perustelu muutettava vastaamaan pykälää.

Toiminta ei saa olla laajuudeltaan sama kuin Ruotsin Samhall, koska tämä väärää kilpailua markkinoilla. Ko. kohta poistettava perusteluista.

Ensisijaisesti Oy:n pitää keskittyä työvoiman vuokraukseen. Jos tämä liian kapea, palveluja saa tarjonta vain sellaisilla aloilla, joilla ei ole yksityistä tai julkista tarjontaa. Lakiin kirjoitettava nämä rajaukset yksiselitteisesti. Isolle osalla vajaakuntoisia esimerkkeinä mainitut työt (siivousala, kiinteistöhoito, hoivatyö) ei edes käy työn fyysisten vaatimusten takia (s. 51, 2 §).

Pykälän 5 momentissa säädetään, että yhtiö tuottaa EU:n valtiontukisääntelyssä tarkoitettuja yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuja palveluja (SGEI) ja että siihen sovelletaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016). Onko teillä tähän lausuttavaa?

Onko esimerkiksi henkilöstövuokrauksessa markkinapuute, jolla lakiluonnoksen ratkaisuja voidaan perustella? Tältä osin lakiluonnoksen perustelut ovat puutteelliset. (esim. s. 52-53). Millä perusteilla 1 000 ihmisen työllistämiseksi pääosin valtion varoilla "Kyse on kansalaisille tärkeistä tai yhteiskunnan toimivuuden kannalta merkittävistä palveluista, joita markkinat eivät tyydyttävällä tavalla tuota ja joiden tuottamiseksi julkisyhteisö on sen vuoksi asettanut yrityksille julkisen palvelun veloitteen" (s. 53)?

Mikäli X Oy päätetään perustaa, EK katsoo, että valtiotuki-ilmoitus syytä antaa komissiolle (s. 56).

3 §. Yhtiön toiminnan kohdistuminen

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin yhtiöön työllistettävien kohderyhmästä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

TE-palveluilla on tarkoituksenmukaista antaa mahdollisimman vähän harkintavaltaa siitä, kuuluuko työnhakija kohderyhmään. Siksi pykälässä säädettävä luonnosteltua tarkemmin, milloin muu työllistyminen ei ole mahdollista nimenomaisesti sairauden, vian tai vamman takia. Tässä on edellytettävä myös asianmukaista lääkärinlausuntoa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että työ- ja elinkeinotoimisto valitsisi kohderyhmäkriteerit täyttävistä työnhakijoista ne, jotka asetettaisiin ehdolle yhtiön palvelukseen. Yhtiö voisi rekrytoida palvelukseensa ainoastaan tästä ehdolle asetettavista henkilöistä työllistäessään osatyökykyisiä. Onko teillä tähän lausuttavaa?

Muut työvoimapalvelut on pitänyt kokeilla ensin ennen kuin asiakas ohjataan X Oy:hyn. Tätä koskeva reunaehto on kirjattava pykälään.

Mikä olisi perustettavalle erityistehtäväyhtiölle sopiva nimi?

.

-

Muita huomioita ja kommentteja esitysluonnoksesta

Onko teillä muuta lausuttavaa?

EK pitää tärkeänä ja kannattaa toimia osatyökykyisten työllistämiseksi. Sen kritiikki kohdistuu nyt esitettävän toimenpiteen tarkoituksenmukaisuuteen. Lakiluonnoksessa kuvatussa kokonaisuudessa paljon parantamisen varaa, jottei aiheuteta muita ongelmia. Niistä pahimmat ovat kilpailun ja työmarkkinoiden toimivuuden vääristymät.

Tytäryhtiörakennetta (2 §) ei pidä sallia, koska tytäryhtiön kautta emoyhtiö voisi kiertää lain velvoitteita epätarkoituksenmukaisesti.

X oy:n tehtävänä pitää olla valmiuksien antaminen työllistymiseen avoimille työmarkkinoille eikä pelkästään vain työllistymiseen. Perustelujen (s. 42) ko. kohta on täsmennettävä.

s. 43: "...tai voisivat tarkoin harkituissa tilanteissa tehdä työtä käyttäjäyritykselle työvoiman vuokrausta koskevin periaattein". Rajaus "tarkoin harkituissa tilanteissa" tarpeeton.

X Oy:n kanssa palvelussuhteessa olevien työh ehdot ja sosiaaliturva tulee määräytyä yksityisten sektorin lakien mukaan, koska kyseessä on markkinoilla toimiva osakeyhtiö s. 43, 3 §). Esimerkiksi työsuhteen määräaikaaisuuden tulee perustua lakiin. Luonnosta täsmennettävä tältä osin.

X Oy:n hallinto tulee säätää täysin osakeyhtiölain mukaiseksi. Tämä koskee niin hallintorakennetta (yhtiökokous - hallitus - toimitusjohtaja) kuin hallintoelinten tehtäviä (esim. toimitusjohtajan valinta). Näin yhtiön valtasuhteet muodostuvat oikeaoppisiksi (esim. toimitusjohtajan nautittava hallituksen luottamusta, hallituksen jäsen vastuu yms.). Hallintoa koskevat säännökset on kirjoitettava uudelleen tältä pohjalta.

Omistajaohjaus kuuluu luontevammin omistajaohjausministerille.

Perusteluja täydennettävä Ruotisin Samhallin kuvaamisen osalta. Samhallin aiheuttama tuorein kritiikki pääosin sivuutettu (esim. s. 50).

"Selvityshenkilö on todennut, että silloin kun markkinaosuus jää alle 10 prosenttiin, kilpailuvaikutuksia ei voi pitää ongelmallisena (s. 51)". Mihin tämä perustuu? EK:n käsityksen mukaan tätä pienemmälläkin markkinaosuudella (esim. alueellisesti) kilpailu voi vääristyä.

Neuvoa-antavan neuvottelukunnan varaan markkinakontrollia ei voi asettaa. Siksi lainsäädännöllä tulee estää X Oy:n mahdollinen markkinahäiriköinti (s. 51 ja 56, 5 §). Tämä edellyttää toiminnan rajaamista luonnosteltua enemmän ja tarkemmin.

Hakeutuminen X Oy:n palvelukseen ei pidä muuttaa työttömyysturvan vastikkeellisuutta (s. 52, Työvoimapalvelulaki 15 §). Siksi asiaan liittyvä kohta on syytä poistaa luonnoksesta.

Muun työvoiman syrjäyttämisaikutus on todellinen joka tapauksessa eikä mikään pessimistinen oletus (s. 61).

Rantahalvari Vesa
Elinkeinoelämän keskusliitto EK